

KODEKS KARNY KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO

Podsumowanie zmian 2023

Joanna Mierzwińska-Lorencka

KODEKS KARNY KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO

Podsumowanie zmian 2023

Joanna Mierzwińska-Lorencka

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 grudnia 2023 r.

Joanna Mierzwńska-Lorencka, nr ORCID: 0000-0001-5891-1227

Wydawczyni
Monika Pawłowska

Redaktorka prowadząca
Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne
Anna Kunz

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przykopa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
---------------------	---

Wstęp	11
-------------	----

Część 1

NOWELIZACJE KODEKSU KARNEGO W LATACH 2022–2023. NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY

I. Zmiany z ustawy z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600 ze zm.)	15
Zmiany przepisów części ogólnej Kodeksu karnego	16
Omówienie zmian przepisów części ogólnej Kodeksu karnego	31
1. Wiek odpowiedzialności karnej	31
2. Zmiany w zakresie kar i środków karnych	32
2.1. Zmiany w zakresie kar	32
2.1.1. Likwidacja kary 25 lat pozbawienia wolności	32
2.1.2. Grzywna	32
2.1.3. Kara ograniczenia wolności	33
2.1.4. Pozbawienie wolności	33
2.1.5. Orzeczenie grzywny lub kary ograniczenia wolności zamiast kary pozbawienia wolności	33
2.1.6. Obniżenie i nadzwyczajne obostrzenie	34
2.2. Zmiany w zakresie środków karnych	34
2.2.1. Pozbawienie praw publicznych	34
2.2.2. Zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi	34
2.2.3. Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym, zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego lub nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	35

2.2.4. Zakaz prowadzenia pojazdów	35
2.2.5. Świadczenie pieniężne	36
2.2.6. Degradacja	36
2.2.7. Przepadek pojazdu mechanicznego	36
3. Dyrektywy wymiaru kary	36
4. Nadzwyczajne złagodzenie i nadzwyczajne obostrzenie kary	38
5. Środki probacyjne	40
6. Kara łączna	42
7. Środki zabezpieczające	43
8. Przedawnienie karalności, zatarcie skazania	43
9. Wyrażenia ustawowe	44
Zmiany przepisów części szczególnej Kodeksu karnego	45
1. Zmiany o charakterze dostosowawczym w związku z likwidacją kary 25 lat pozbawienia wolności oraz nowym wymiarem kary pozbawienia wolności	45
2. Zmiany zaostrzające sankcje karne	48
3. Zmiany wprowadzające nowe typy przestępstw	51
4. Zmiany modyfikujące znamiona przestępstw	53
5. Zmiany obniżające sankcje karne	56
II. Zmiany z ustawy z 13.01.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 289 ze zm.)	57
III. Zmiany z ustawy z 14.04.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 818)	59
IV. Zmiany z ustawy z 17.08.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1834)	60
Podsumowanie	62

Część 2

NOWELIZACJE KODEKSU POSTĘPOWANIA KARNEGO W LATACH 2022–2023. NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY

I. Zmiany z ustawy z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600 ze zm.)	64
Wprowadzenie	67
1. Tryb ścigania o przestępstwo groźby karalnej (art. 12 § 4 k.p.k.)	68
2. Właściwość sądu okręgowego (art. 25 § 1 pkt 2 k.p.k.)	68
3. Przekazanie sprawy innemu sądowi (art. 37 k.p.k.)	68

4. Wniosek o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia (art. 49a § 2 k.p.k.)	69
5. Subsydiarny oskarżyciel posiłkowy (art. 55 k.p.k.)	69
6. Zdanie odrębne (art. 114 k.p.k.)	69
7. Poręczenie majątkowe (art. 266 k.p.k.)	70
8. Przesłanki dochodzenia (art. 325b k.p.k.)	70
9. Subsydiarny akt oskarżenia (art. 330 k.p.k.)	70
10. Doręczenie aktu oskarżenia (art. 338 k.p.k.)	70
11. Dobrowolne poddanie się karze (art. 387 k.p.k.)	71
12. Sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku (art. 457 k.p.k.)	71

II. Zmiany z ustawy z 13.01.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania

cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 289 ze zm.)	72
Wprowadzenie	80
1. Obowiązek pouczenia i informowania uczestników postępowania (art. 16, art. 300 k.p.k.)	80
2. Odebranie oświadczenia od pokrzywdzonego oraz przesłuchanie go (art. 52a k.p.k.)	81
3. Zasady przeprowadzania przesłuchania małoletniego (art. 171 § 3 k.p.k.)	82
4. Przesłuchanie osób o specjalnych potrzebach	84
5. Przesłuchanie małoletnich i dorosłych pokrzywdzonych oraz świadków w trybie „ochronnym”	86
6. Udział pokrzywdzonego w rozprawie niejawnej (art. 361 k.p.k.)	87

III. Zmiany z ustawy z 14.04.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks

postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 818)	88
Wprowadzenie	91
1. Przedstawiciel oskarżonego, który nie ukończył 18 lat (art. 76a k.p.k.)	91
2. Wywiad środowiskowy w sprawach oskarżonych w wieku poniżej 18. roku życia (art. 214 k.p.k.)	92
3. Czynności w postępowaniu przygotowawczym (art. 299b k.p.k.)	92
4. Prawo do informacji (art. 300 § 1 k.p.k.)	93
5. Wyłączenie jawności (art. 360 k.p.k.)	93
6. Europejski nakaz aresztowania – posiedzenie sądu, pouczenia (art. 607l k.p.k.)	93

IV. Zmiany z ustawy z 7.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania

cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1860)	95
Wprowadzenie	102
1. Łączność przedmiotowa (art. 34 k.p.k.)	102
2. Subsydiarny oskarżyciel posiłkowy (art. 55 k.p.k.)	103

---

3. Doręczenie zastępcze (art. 133 k.p.k.)	103
4. Doręczenie pism przez portal informacyjny (art. 133a k.p.k.)	103
5. Obowiązek złożenia zeznań (art. 177 k.p.k.)	104
6. Odstąpienie od przesłuchania podejrzanego przy stosowaniu środków zapobiegawczych (art. 249 § 3a k.p.k.)	105
7. Subsydiarny akt oskarżenia (art. 330 k.p.k.)	105
8. Wyznaczenie posiedzenia. Merytoryczna kontrola aktu oskarżenia (art. 339 k.p.k.)	106
9. Obecność oskarżonego przy czynnościach postępowania dowodowego (art. 390 k.p.k.)	106
10. Odroczenie i prowadzenie rozprawy po przerwie (art. 402, art. 404 k.p.k.)	107
11. Bezwzględne przyczyny odwoławcze (art. 439 k.p.k.)	110
12. Postępowanie międzyinstancyjne (art. 448 k.p.k.)	110
V. Zmiany z ustawy z 28.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1606)	111
Zastępstwo pokrzywdzonego (art. 51 k.p.k.)	111
Podsumowanie	113

WSTĘP

Przekazywane w ręce Czytelników opracowanie omawia nowelizacje Kodeksu karnego dokonane m.in.:

- ustawą z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600 ze zm.);
- ustawą z 13.01.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 289 ze zm.);
- ustawą z 14.04.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 818);
- ustawą z 17.08.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1834).

Na mocy wskazanych ustaw dokonano wielu istotnych zmian w prawie karnym materialnym. Nowelizacje Kodeksu karnego zmieniają m.in. wymiar kar i środków karnych, w sposób istotny modyfikują dyrektywy sądowego wymiaru kary, wzmacniają ochronę prawnokarną przed najcięższymi kategoriami przestępstw przez zaostrzenie odpowiedzialności karnej, zwłaszcza wobec sprawców przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu i wolności seksualnej. Dokonane na przełomie lat 2022–2023 zmiany należą do największych reform Kodeksu karnego ostatnich lat.

Ponadto opracowanie omawia nowelizacje Kodeksu postępowania karnego dokonane m.in.:

- ustawą z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600 ze zm.);
- ustawą z 13.01.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 289 ze zm.);
- ustawą z 14.04.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 818);
- ustawą z 7.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1860);
- ustawą z 28.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1606).

Zmiany ustawowe dokonane w Kodeksie postępowania karnego w znaczący sposób wpływają na obraz postępowania karnego, mają na celu dostosowanie prawa do potrzeb praktyki sądowej oraz ogólne usprawnienie przebiegu postępowań karnych. Zmiany w zakresie postępowania karnego są różnorodne i obejmują zarówno kwestie dotyczące wyłączenia spraw do odrębnego postępowania, doręczeń zastępczych, w tym doręczeń pism przez portal informacyjny, a także wprowadzenie odstępstwa od zasady niezmienności składu orzekającego czy instytucji narady wstępnej oraz wyroku częściowego. Ustawodawca w znaczący sposób modyfikuje także prawa i obowiązki poszczególnych uczestników postępowania karnego.

Opracowanie ma ułatwić Czytelnikowi pozyskanie informacji o nadchodzących lub już wprowadzonych zmianach. Z uwagi na ramy opracowania i jednocześnie skalę poczynionych zmian skupiono się jedynie na omówieniu najważniejszych, które wpłynęły na kształt poszczególnych przepisów, zmieniając ich charakter czy też kształt danej instytucji, jak również tych, które dodały do ustawy karnej nowe typy czynów zabronionych lub uzupełniły przesłanki zastosowania poszczególnych instytucji części ogólnej Kodeksu karnego. Pominięto natomiast przepisy, które miały charakter zmian wyłącznie redakcyjnych czy też będących konsekwencją modyfikacji innych ustaw.

Układ opracowania został pomyślany w taki sposób, aby Czytelnik nie musiał samodzielnie poszukiwać treści przepisów czy dokonywać ich własnego porównania. Dlatego tekst przygotowano z zachowaniem chronologii ustaw nowelizujących, a następnie w ramach każdej z nich omówiono wprowadzone rozwiązania.

Część 1

**NOWELIZACJE KODEKSU KARNEGO
W LATACH 2022–2023.
NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY**

I. Zmiany z ustawy z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2600 ze zm.)

Wprowadzona ustawą z 7.07.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw nowelizacja Kodeksu karnego stanowi największą reformę tego aktu prawnego w ostatnich latach. Ustawodawca dokonał wielu istotnych zmian zarówno w części ogólnej, jak i w przepisach części szczególnej, zwiększając w wielu przypadkach górną granicę ustawowego zagrożenia karą poszczególnych przestępstw.

Nowelizacja stanowi istotną rewolucję w zakresie zmian w Kodeksie karnym, przewidując m.in.:

- 1) modyfikację kar (w tym likwidację kary 25 lat pozbawienia wolności, wydłużenie kary terminowej pozbawienia wolności do 30 lat, zmiany w zakresie przepisów dotyczących orzekania kary łącznej);
- 2) obniżenie granicy odpowiedzialności nieletnich do lat 14 w przypadku popełnienia przestępstwa zabójstwa w typie kwalifikowanym z art. 148 § 2 lub 3 k.k.;
- 3) modyfikację środków karnych i przepadku;
- 4) istotne modyfikacje przepisów określających zasady oraz dyrektywy wymiaru kary z art. 53 k.k.;
- 5) obowiązkowe wymierzenie kary powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia w przypadku recydywy specjalnej podstawowej (z art. 64 § 1 k.k.) oraz wprowadzenie nowej recydywy wobec sprawców przestępstw o charakterze seksualnym (art. 64a k.k.);
- 6) zmiany w zakresie instytucji warunkowego przedterminowego zwolnienia, w tym wydłużenie okresu odbywania kary;
- 7) modyfikacje w odniesieniu do przedawnienia i zatarcia skazania;
- 8) podwyższenie ustawowych zagrożeń karnych przy wielu przestępstwach;
- 9) modyfikację treści wybranych przepisów części szczególnej poprzez dodanie typów kwalifikowanych, a także dodanie nowych typów przestępstw.

Zmiany przepisów części ogólnej Kodeksu karnego

Dotychczasowe brzmienie	Przepis po nowelizacji	Wejście w życie
<p>Art. 10 § 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 3 lub 4, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.</p> <p>§ 3. W wypadku określonym w § 2 orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawy przestępstwo; sąd może zastosować także nadzwyczajne złagodzenie kary.</p>	<p>Art. 10 § 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3, art. 156 § 1 lub 3, art. 163 § 1 lub 3, art. 166, art. 173 § 1 lub 3, art. 197 § 1, 3, 4 lub 5, art. 223 § 2, art. 252 § 1 lub 2 oraz w art. 280, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.</p> <p>§ 2a. Nieletni, który po ukończeniu 14 lat, a przed ukończeniem 15 lat, dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 148 § 2 lub 3, może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają oraz zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że stosowanie środków wychowawczych lub poprawczych nie jest w stanie zapewnić resocjalizacji nieletniego.</p> <p>§ 3. W wypadku określonym w § 2 orzeczona kara nie może przekroczyć dwóch trzecich górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawy przestępstwo, które nie jest zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności. W wypadkach określonych w § 2 i 2a sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.</p>	1.10.2023 r.
-	<p>Art. 33 § 1a. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, a przestępstwo jest zagrożone zarówno grzywną, jak i karą pozbawienia wolności, grzywnę wymierza się w wysokości nie niższej od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 50 stawek – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku; 2) 100 stawek – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat; 3) 150 stawek – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata. <p>§ 2a. Przepis § 1a stosuje się również do grzywny wymierzanej obok kary pozbawienia wolności.</p>	1.10.2023 r.

Dotychczasowe brzmienie	Przepis po nowelizacji	Wejście w życie
-	<p>Art. 34 § 1aa. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, a przestępstwo jest zagrożone zarówno karą ograniczenia wolności, jak i karą pozbawienia wolności, karę ograniczenia wolności wymierza się w wysokości nie niższej od:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 2 miesięcy – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku; 2) 3 miesięcy – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat; 3) 4 miesięcy – w przypadku czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności przekraczającą 2 lata. 	1.10.2023 r.
<p>Art. 37. Kara pozbawienia wolności wymieniona w art. 32 pkt 3 trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 15 lat; wymierza się ją w miesiącach i latach.</p>	<p>Art. 37. Kara pozbawienia wolności wymieniona w art. 32 pkt 3 trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 30 lat; wymierza się ją w miesiącach i latach.</p>	1.10.2023 r.
<p>Art. 37a § 1. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.</p> <p>§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego oraz sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym.</p>	<p>Art. 37a § 1. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 4 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 150 stawek dziennych, w szczególności jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.</p> <p>§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawców określonych w art. 64 § 1 lub do sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym i sprawców przestępstwa określonego w art. 178a § 4.</p>	1.10.2023 r.
<p>Art. 38 § 2. Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności lub 20 lat pozbawienia wolności; karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach.</p> <p>§ 3. Jeżeli ustawa przewiduje obniżenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, kara wymierzona za przestępstwo zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności nie może przekroczyć 25 lat pozbawienia wolności, a za przestępstwo zagrożone karą 25 lat pozbawienia wolności nie może przekroczyć 20 lat pozbawienia wolności.</p>	<p>Art. 38 § 2. Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności lub 30 lat pozbawienia wolności.</p> <p>§ 3. Jeżeli ustawa przewiduje obniżenie górnej granicy ustawowego zagrożenia, kara wymierzona za przestępstwo zagrożone karą dożywotniego pozbawienia wolności nie może przekroczyć 30 lat pozbawienia wolności.</p>	1.10.2023 r.

Dotychczasowe brzmienie	Przepis po nowelizacji	Wejście w życie
<p>Art. 41 § 1a. Sąd może orzec zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu na szkodę małoletniego. Sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego.</p>	<p>Art. 41 § 1a. Sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu na szkodę małoletniego; 2) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. 	1.10.2023 r.
<p>Art. 41a (...)</p> <p>§ 2. Sąd orzeka zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do określonych osób – również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego.</p>	<p>Art. 41a § 1a. Sąd na wniosek pokrzywdzonego orzeka zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności. Zakaz lub nakaz może być połączony z obowiązkiem zgłaszania się do Policji lub innego wyznaczonego organu w określonych odstępach czasu, a zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego – również kontrolowany w systemie dozoru elektronicznego.</p> <p>§ 2. Sąd orzeka zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu, jak również nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, w razie skazania na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności.</p> <p>(...)</p> <p>§ 6. Zakaz kontaktowania się z określoną osobą obejmuje wszelkie czynności związane z próbą nawiązania kontaktu z osobą chronioną, w tym podejmowane przez skazanego za pośrednictwem innej osoby lub z wykorzystaniem sieci teleinformatycznej.</p>	1.10.2023 r.

Dotychczasowe brzmienie	Przepis po nowelizacji	Wejście w życie
<p>Art. 42 § 2. Sąd orzeka, na okres nie krótszy niż 3 lata, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa wymienionego w § 1 był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, art. 174 lub art. 177.</p> <p>§ 3. Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 lub jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 lub w art. 355 § 2 był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.</p>	<p>Art. 42 § 2. Sąd orzeka, na okres nie krótszy niż 3 lata, zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów albo pojazdów określonego rodzaju, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa wymienionego w § 1 był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia określonego w art. 173, art. 174 lub art. 177 lub po takim zdarzeniu, a przed poddaniem go przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia zawartości alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, spożywał alkohol lub zażywał środek odurzający.</p> <p>§ 3. Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 lub jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 173, którego następstwem jest śmierć innej osoby lub ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, albo w czasie popełnienia przestępstwa określonego w art. 177 § 2 lub art. 355 § 2 był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia, lub po takim zdarzeniu, a przed poddaniem go przez uprawniony organ badaniu w celu ustalenia zawartości alkoholu lub środka odurzającego w organizmie, spożywał alkohol lub zażywał środek odurzający, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami.</p>	1.10.2023 r.
-	<p>Art. 43a § 4. W razie skazania za udział w bójce lub pobiciu, o których mowa w art. 158 lub w art. 159, sąd orzeka, a jeżeli jednocześnie orzeka obowiązek lub nawiązkę na podstawie art. 46 § 1 lub 2 – może orzec, świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych.</p>	1.10.2023 r.
-	<p>Art. 43ba § 1. Degradacja obejmuje utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowego.</p> <p>§ 2. Sąd może orzec degradację w razie skazania za przestępstwo umyślne, jeżeli rodzaj czynu, sposób i okoliczności jego popełnienia pozwalają przyjąć, że sprawca utracił właściwości wymagane do posiadania stopnia wojskowego.</p>	

Publikacja zawiera analizę i ocenę praktycznych skutków licznych zmian wynikających z nowelizacji Kodeksu karnego i Kodeksu postępowania karnego dotyczących m.in.:

- likwidacji kary 25 lat pozbawienia wolności;
- wprowadzenia elastycznego wymiaru kar do 30 lat pozbawienia wolności;
- wydłużenia okresu przedawnienia karalności za zabójstwo z 30 do 40 lat;
- zwiększenia liczby przestępstw niepodlegających przedawnieniu (np. zgwałcenie dziecka lub zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem);
- wprowadzenia kary dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości warunkowego zwolnienia;
- wyłączenia spraw do odrębnego postępowania;
- doręczeń zastępczych, w tym doręczeń pism przez portal informacyjny;
- wprowadzenia odstępstwa od zasady niezmienności składu orzekającego.

Opracowanie zawiera zestawienie tabelaryczne przepisów w wersji dotychczas obowiązującej oraz w brzmieniu po nowelizacji wraz z informacją o dacie wejścia w życie.

Przedstawione w publikacji zmiany zostały wprowadzone m.in. ustawami: z 26.01.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 403); z 14.04.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 818); z 7.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1860); z 28.07.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1606); z 17.08.2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1834).

Publikacja będzie pomocna w codziennej pracy prawnikom praktykom – adwokatom, radcom prawnym, sędziom i prokuratorom. Zainteresuje również pracowników naukowych, a także będzie pomocnym narzędziem dydaktycznym dla studentów.

Joanna Mierzwińska-Lorencka – doktor nauk prawnych; adiunkt w Zakładzie Prawa Karnego Instytutu Nauk Prawnych PAN; asystent specjalista ds. orzecznictwa w Izbie Karnej Sądu Najwyższego; specjalizuje się w prawie karnym i prawie karnym nieletnich; współautorka kazusów dla aplikantów z dziedziny prawa karnego materialnego i procesowego, autorka monografii, komentarzy i artykułów z tego zakresu.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

CENA 139 ZŁ (W TYM 5% VAT)